

[Skræppenborg-Nielsen.]

anstaltninger også er virkelig nyttige investeringer for samfundet som helhed. Vi må her huske på, at ved enhver form for fejlinvestering er det jo ikke alene den øjeblikkelige ejer, der lider tab, men hele samfundet, netop fordi det er samfundet som sådant, der har givet tilladelse også til de fejlslagne investeringer.

Ved konjunkturpolitisk brug af statens finanser må staten have nøje indseende med investeringernes art og nytte, og det har staten ikke for øjeblikket. Når f. eks. det erhvervmæssige byggeri har antaget den luksuskarakter, som man ser det i København, hvor omtrent hvert andet gadehjørne prydes af et palads som hjemsted for et pengeinstitut, så er dette i sig selv et bevis for, at staten ikke har hånd i hanke med en sådan udvikling, for staten tillader jo afskrivning af en stor del af installationerne og inventaret i disse paladser. Men selv formelt velbegrundede investeringsudgifter kan udmærket betyde en overinvestering, som alene er begrundet i afskrivningsreglernes omfang. Der er for mig ingen tvivl om, at dansk landbrug ved siden af mange nyttige og nødvendige investeringer har gennemført en overmekanisering, sådan at forstå, at maskinkraften kun udnyttes for en brøkdel af sin kapacitets vedkommende. Hvis man ønsker statens støtte til investering ved skattelettelse eller långivning, må staten for sit vedkommende have ret til under fuld hensyntagen til de øjeblikkelige finanspolitiske forhold at vurdere investeringernes samfundsnyttighed samt at kontrollere disse, og hvis de, der søger staten om sådanne begunstigelser, ikke kan tiltræde disse vilkår, så må de undvære støtten.

Jeg kan i denne forbindelse ikke undlade at komme med en bemærkning om, at man, samtidig med at der gennemføres forbrugsbegrænsende afgiftslove, stadig væk tillader, at forbrugsfremmende udgifter som f. eks. udgifter til reklame og overdrevne repræsentationsudgifter behandles på lige fod med nyttige driftsudgifter. Det er jo sådan i dagens Danmark, at forbruget af enhver privat produceret vare stimuleres, og det uanset om der findes et naturligt behov eller ikke. Samtidig sultes de budgetter — i hvert fald nogle af dem, desværre

de fleste — hvoraf de offentlige goder skal betales. Men det skal jeg senere komme lidt nærmere ind på. Skal man tro præsident Kennedys økonomiske rådgiver, den konservative amerikanske økonom, professor Galbraith, så har han i en bog, der nylig er udkommet på dansk, analyseret det amerikanske kapitalistiske samfund på en måde, der passer mindst lige så godt på vore forhold.

Medens altså nationalbanken bremser aktiviteten, stimulerer regeringen aktiviteten, og set under ét må i hvert fald en af tingene være forkert. Det er muligt, at det her er nationalbanken, der griber forstyrrende ind i regeringens økonomiske dispositioner; men et sådant forhold bør ingen regering i længden være nødsaget til uden videre at finde sig i. Jeg er udmærket klar over, at man fra den borgerlige oppositions side her i salen finder, at den offentlige andel af samfundets forbrug er meget for stor, vel at mærke når der ses bort fra de militære udgifter, som man jo fra den side meget gerne vil have sat yderligere op, hvilket man desværre også synes at få held med, takket være støtten fra socialdemokrater og radikale.

Modsat mener vi, socialistisk folkeparti, at den offentlige andel af samfundets forbrug er meget for lille, bortset fra militærudgifterne, som helt bør stryges, og udgifterne til den administration, der stadig vokser og vokser; men også dette skal jeg senere vende tilbage til. Vi mener, at en hel række forsømte områder vil kunne tilgodeses langt bedre og være til større gavn for samfundet som helhed end det kunstigt oppustede forretningsmæssige forbrug. Javel, det skal indrømmes, og det indrømmes gerne, at der er sket en fornuftig udvikling bl. a. på undervisnings- og hospitalsvæsenets områder, men der er langt igen, der er meget langt igen. Skal vi gå videre ad denne vej, vil det ikke blot stille rent budgetmæssige krav til det offentlige, men samtidig forøge statens indseende med, at vi undgår for megen privatkapitalistisk spildøkonomi. Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt staten fortsat skal føre en konsolideringspolitik, kan et sådant spørgsmål ikke afgøres ud fra rent bogholderimæssige principper, men kun ud fra, hvorledes det vil passe til en langsigtet planmæssig